

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОС «БАКАЛАВР»,
«МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 – «ПСИХОЛОГІЯ»
(освітня програма – «Клінічна психологія»)**

(для вступників, яким надане таке право відповідно до
Правил прийому до Волинського національного університету імені Лесі
Українки в 2021 році)

Луцьк 2021

Пояснювальна записка

Програма складена на основі освітньої програми вищої освіти за професійним спрямуванням «психологія» для освітнього ступеня «бакалавр».

У програмі відображено зміст підготовки з фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін: «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Клінічна психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Математичні методи в психології», «Диференціальна психологія», «Психологія праці та інженерна психологія», «Юридична психологія».

Тематичний виклад змісту програми:

1. Категорія відчуття в психології. Види відчуттів і критерії їх класифікації. Адаптація, взаємодія, сенсibilізація і синестезія відчуттів.
2. Загальна характеристика сприймання. Апперцепція. Види і закономірності сприймання Властивості сприймання.
3. Загальна характеристика уваги. Функції уваги і нейрофізіологічні механізми уваги. Види уваги. Індивідуальні особливості уваги.
4. Загальна характеристика пам'яті. Види пам'яті. Мнемічні операції і прийоми. Моделі пам'яті.
5. Загальна характеристика категорії мислення. Узагальненість і опосередкованість процесу мислення. Функції і види мислення. Операції мислення.
6. Природа інтелекту. Основні підходи до природи і структури інтелекту. Оцінка інтелекту.
7. Мова і мовлення. Види мовлення. Мова як друга сигнальна система.
8. Мотивація як сукупність особистісних (стійких) і ситуативних (динамічних) факторів. Характеристика понять «мотивація», «потреба», «мотив» у психології.
9. Психологічні особливості екстринсивної (зовнішньої) та процесуально-змістової (інтринсивної, внутрішньої) мотивації.
10. Мотивація в теорії поля Курта Левіна (поняття валентності, психологічного поля та польової поведінки). Структура особистості за К.Левіним. Характеристика ефекту Зейгарнік (ефекту незавершеної дії).
11. Мотивація досягнення, її структура. Рівень домагань як особистісна детермінанта мотивації досягнення. Залежність рівня досягнень від сили мотивації. Закони Єркса-Додсона. Феномен перемотивації.
12. Психологічні механізми розвитку мотивації: мотиваційне переключення і зумовлення, мотиваційна фіксація, підкріплення (позитивне і негативне) поведінки.
13. Поняття емоції у психології. Емоції і почуття. Психологічні теорії емоцій. Залежність успішності діяльності людини від сили її емоційного

збудження. Закон Хебба.

14. Воля, її основні ознаки та функції. Поняття вольової дії, проста і складна вольова дія. Теорії волі.

15. Індивідуальна психологічна концепція особистості А.Адлер а: ядро і периферія особистості, модель самореалізації, досконалість, психотерапія, практичне застосування.

16. Епігенетична концепція особистості Е.Еріксона: ядро і периферія особистості, психоаналітичний підхід, его-психологія.

17. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури: застосування та оцінка.

18. Концепція когнітивних конструктів Д.Келлі: ядро і периферія особистості, модель узгодження, варіант когнітивного дисонансу.

19. Органоцентрична феноменологічна клієнт центрована система К. Роджерса.

20. Гуманістична концепція А.Маслоу: ядро і периферія особистості, модель активації, гуманістичний і транс персональний напрямок.

21. Проблеми професійної діяльності практичного психолога, що потребують використання математичних методів.

22. Основні напрямки статистичного аналізу даних у психології.

23. Одиниці вимірювання психічного. Типи вимірювальних шкал. Одиничне та сумарне вимірювання.

24. Способи представлення результатів. Таблиця. Числове представлення. Графічні способи представлення.

25. Методи кореляційного аналізу.

26. Знаходження статистично достовірних відмінностей: критерій χ^2 , його застосування, вирахування та інтерпретація, t-критерій Стьюдента.

27. Психометричні характеристики тесту.

28. Шкала стенів та її вирахування.

29. Шкала станайнів та їх вирахування.

30. Поняття факторного, кластерного та клайк-аналізу.

31. Асиметрія мозку та і спеціальні здібності. Значення асиметрії мозку для професійного відбору.

32. Фізіологічні основи темпераменту. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності.

33. Статева диференціація. Психофізіологічні особливості функціонування чоловіка та жінки.

34. Сенсорна система шкіри та кістково-м'язового апарату.

35. Психофізіологічні характеристики емоційних станів (процеси, стани, властивості).

36. Основи фізіології праці. Адаптація та її значення в системі психофізіологічного забезпечення діяльності.

37. Психофізіологія стресу. Передумови виникнення стресу в сучасних умовах життя.

38. Конституційні типології (за Е.Кречмер, У.Шелдон).

39. Сон і бадьорість. Сон і його види. Теорії сну. Стадії сну.

40. Психофізіологія трудових процесів. Втома і втомлюваність. Методи психологічної релаксації і відновлення.
41. Історія виникнення та розвитку клінічної психології та її основних галузей.
42. Класифікація та характеристика методів дослідження в клінічній психології.
43. Основні проблеми та принципи альтернативи клінічної психології.
44. Історія вивчення та поняття внутрішньої картина хвороби та внутрішньої картина здоров'я. Психодіагностика внутрішньої картини хвороби.
45. Соціально-конституційні та індивідуально-психологічні фактори захворювання в психології хворого. Концепція Н. Пезашкіана в клінічній психології.
46. Роль А. Кемпінські, Е. Кречмера, Б. Зейгарнік у розвитку клінічної психології.
47. Явище неврозу. Особливості неврозу в дітей та підлітків.
48. Психологія лікаря. Синдром професійного вигоряння у медичних працівників.
49. Психосоматика серцево-судинних захворювань. Психологічна допомога кардіохворим.
50. Психосоматика онкологічних захворювань. Психологічна допомога онкохворим.
51. Поняття спілкування у психології. Види спілкування. Структура спілкування.
52. Комунікативна сторона спілкування. Поняття комунікації. Комунікативні бар'єри.
53. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Особливості невербальних засобів комунікації в різних культурах.
54. Перцептивна сторона спілкування. Поняття соціальної перцепції. Явище каузальної атрибуції.
55. Ефекти міжособистісного сприймання (ореолу, первинності, новизни). Явище стереотипізації.
56. Проблема групи в психології. Види груп та їх загальна характеристика.
57. Великі соціальні групи. Психологічні особливості етнічних груп. Поняття про "національний характер".
58. Малі соціальні групи. Структура групи. Динамічні процеси в малих групах.
59. Конформізм та конформність. Чинники конформної поведінки. Феномен групового тиску.
60. Лідерство та керівництво в малих групах. Теорії походження лідерства та керівництва. Стилi лідерства та керівництва.
61. Психодіагностика в системі психології: її сутність як науки та завдання загальної психодіагностики.
62. Становлення психодіагностики як науки, історія розвитку.
63. Процес та етапи психодіагностичного процесу. Поняття

психодіагностичного діагнозу.

64. Тест як основний психодіагностичний інструмент. Узагальнена класифікація психодіагностичних методів.

65. Основні вимоги до тестів (застосування шкали інтервалів, надійність, валідність, дискримінативність, норма тесту, соціокультурна адаптованість тесту тощо).

66. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.

67. Психодіагностика інтелекту.

68. Психодіагностика особистості.

69. Характеристика проєктивного підходу в психодіагностиці.

70. Діагностика індивідуально-типологічних особливостей.

71. Типології темпераменту та їх характеристика з позиції диференціальної психології.

72. Загальна характеристика основних підходів до дослідження темпераменту.

73. Статеві відмінності в психічній діяльності і поведінці.

74. Дослідження близнюків в диференціальній психології.

75. Дослідження вікових відмінностей у диференціальній психології: поперечний (когортний) та поздовжній (лонгітюдний) підходи.

76. Предмет психології праці та основні завдання психології праці. Міждисциплінарні зв'язки психології праці.

77. Трудова адаптація: її сутність, характеристика та роль у побудові кар'єри фахівця.

78. Теоретико-методологічні засади дослідження професійної діяльності у ХХ столітті.

79. Характеристика основних методів психології праці.

80. Вплив фізичного і соціального середовища на безпеку праці.

81. Методи вивчення і аналіз причин нещасних випадків на виробництві. Психологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у професійній діяльності.

82. Теоретико-методологічні основи інженерної психології. Специфіка методів інженерної психології.

83. Особливості й класифікація систем «людина-машина» (СЛМ). Оператор у системі «людина-машина» (СЛМ) і загальна схема його діяльності. Прийняття рішень оператором.

84. Професійні дії й професійні завдання в праці оператора. Основи проектування систем «людина-машина» (СЛМ).

85. Психологічні особливості системи «людина-комп'ютер». Впровадження комп'ютерних технологій в організаціях. Комп'ютер у діяльності психолога.

86. Юридична психологія як наукова дисципліна.

87. Структура юридичної психології.

88. Стадії когнітивного розвитку індивіда та схильність до кримінальної поведінки.

89. Практика проведення судово-психологічної експертизи афекту.

90. Ідентичність як чинник усвідомлення власних прав і прав іншої людини без опори на між особистісні стосунки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи психології: Підручник / За загал. Ред.. О.В.Киричука, В.А.Роменця. — К.: Либідь, 1995. — 632 с.
2. Загальна психологія : підруч. для студ. ВНЗ / [С. Д. Максименко, В. О. Зайчук та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Максименка. — 2-е вид., переробл. і доповн. — Вінниця : Нова кн., 2004. — 704 с.
3. Загальна психологія: Практикум : навч. посіб. для студ ВНЗ / Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О. — К. : Каравела, 2006. — 280 с.
4. Палій А. А. Диференціальна психологія: навч. пос. /А.А. Палій. — К. :Академвидав, 2010. — 432с.
5. История психологии. XX век. / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. 4-е изд. — М.: Академический Проект; Екатеринбург: деловая книга, 2002. — 832 с.
6. Калина Н.Ф. Основы психотерапии. — М.: «Рефл-бук»; К.: «Ваклер», 1997. — 272 с.
7. Капрара Д., Саврон Д. Психология личности. — СПб.: Питер, 2003. — 640 с.
8. Ліфарева Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2003. — 240 с.
9. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. — К.: Вища школа, 1998.
10. Бондаренко А. Ф. Основы психологии : учеб. для студ. / Бондаренко А. Ф. — Киев : КНЛУ, 2005.—254 с.
11. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник / М. Й. Варій. — 3-є вид., виправл. та доповн. — К. : Центр учб. л-ри, 2009. — 1008 с.
12. Дубравська Д. М. Основи психології : навч. посіб. / Дубравська Д. М. — Л. : Світ, 2001. — 279 с.
13. Основи психології : підруч. для студ. внз / за заг. ред. О. В. Киричука, В. Н. Роменця. — Вид. 6-те, стер. — К. : Либідь, 2006. — 632 с.
14. Павелків Р. В. Загальна психологія : підручник / Р. В. Павелків ; М-во освіти і науки України. — Вид. 3-є, доповн. — К. : Кондор, 2009. — 572 с.
15. Партико Т. Б. Загальна психологія : підручник / Партико Т. Б. — К. : Вид. дім „Ін Юре”, 2008. — 416 с.
16. Психологія / [Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.] ; / за ред. Ю. Л. Трофімова. — 3-є вид., стереотип. — К. : Либідь, 2001. — 560 с.
17. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Цимбалюк, О. Ю. Яницька. — К. : ВД „Професіонал”, 2004. 304 с.
18. Бочелюк В.Й. Юридична психологія.- К.: Центр учбової літератури, 2010. — 336 с.

19. Васильев В.Л. Юридическая психология. - СПб: Питер, 2011. – 611с.
20. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: [тренінг міжособистісного спілкування] / Девід В. Джонсон ; пер. з англ. В. Хомика. – К. : Вид. дім “КМ Академія”, 2003. – 288 с.
21. Копець Л. В. Психологія особистості : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Копець. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2088. – 458 с.
22. Крысько В. Г. Социальная психология: [курс лекций]. – СПб. : Питер, 2007. – 431 с.
23. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – 6-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Питер, 2008. – 752 с.
24. Москаленко В. В. Соціальна психологія : [підручник] / В. В. Москаленко. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 624 с.
25. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : [підручник]. У 2-х кн. Кн. 2. Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2006. – 560 с.
26. Социальная психология в трудах отечественных психологов / сост. А. Л. Свенцицкий. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с. – (Серия: Хрестоматия по психологии).
27. Гласс Дж., Стенли Дж. Статистические методы в педагогике и психологии. -М.: Прогресс. – 324с.
28. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента. – М.: Мир, 1982. – 256 с.
29. Шульц Д., Шульц С.Э. История современной психологии. С-Пб., 1998,2002.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На фаховому випробуванні за кожну правильну відповідь (виконане завдання) вступнику нараховується певна кількість балів, яка зростає пропорційно до кількості та правильності виконаних завдань.

Фахові вступні випробування відбуваються у формі комп'ютерного тестування. Різноманітна побудова запитань та сформовані варіанти відповідей спрямовані на уникнення механічного заучування певних понять та активізацію здобутих за час навчання компетенцій, знань, умінь і навичок. Тестові завдання передбачають вибір одного із запропонованих варіантів відповідей.

Конкурсний бал вступника для здобуття ступеня магістра оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів (фахове випробування).

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували

обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальних дисциплін та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

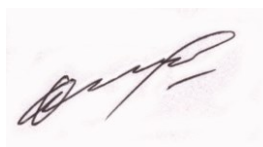
4 рівень (низький): 139 – 100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальних дисциплін вступник не знає, їх понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Тамара ДУЧИМІНСЬКА

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ